

DAN NICU

masterand, SNSPA, București

Îeșirea din minorat

Eu însă știu că Faraon, regele Egiptului, nu are să vă lase să plecați, până nu îl voi sili Eu cu mână tare. Voi întinde deci mâna Mea și voi lovi Egiptul cu toate minunile pe care le voi face în mijlocul lui și după aceea vă va lăsa.

(Îeșirea, 3.19, 20)

ată de anii
1988, 1989,
1990 și 1991,
noi, românii

Basarabiei moldave, ne aflăm astăzi într-un con de umbră. De ce? Ce s-a schimbat în aceste două decenii în rău? La prima vedere, ar trebui să fim foarte bucuroși acum, când marcăm două decenii de când am reobținut grația latină, statutul de limbă oficială pentru limba română, simbolistica națională, suveranitatea, independența. Însă o simplă privire, detașată, ne arată că, dacă după atâția ani ne raportăm la acea perioadă ca la o epocă de aur/oră astrală a neamului, ceva nu a mers în opera de emancipare a românilor din stânga Prutului.

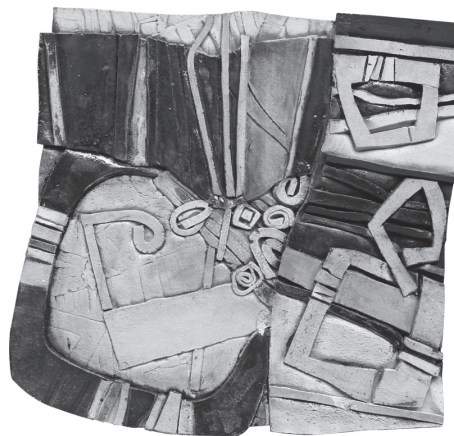
Voi spune din start că nu văd un alt punct terminus pentru Mișcarea de Renaștere Națională decât **refacerea unității naționale** (teritoriale și statale) românești. Aceasta a fost numită, în epocă, „Unire”, deși termenul este mai degrabă exagerat: Unire am avut în 1859, când două state legitim constituite au format un altul – România, și în 1918,

când mai multe provincii românești (din imperiile aflate în disoluție) au intrat în componența României. În 1991 (sau imediat după), ar fi trebuit să avem o restaurare a situației de dinainte de 28 iunie 1940. Nu s-a întâmplat. Astăzi suportăm consecințele.

Nu-i voi trece la catastif pe vinovații de situația precară în care se află populația din Republica Moldova, nu mă voi aventura în sportul nostru național: aruncarea pisicii moarte în ograda vecinului. Care e rostul? Să vorbim în fapte, lăsând judecățile la latitudinea cititorilor. **Iar fapt este că avem cea mai mică speranță de viață din Europa** (iar pe vremuri aveam aproape cea mai mică speranță de viață din URSS, doar Turkmenia stătea mai prost ca noi). La noi însă, existența umană se desfășoară după alte marje temporale decât cele din țările spre care ne

orientăm. A trăi de pe azi pe mâine a ajuns, aproape în toată Europa, un anacronism (și mă refer aici doar la simpla existență cotidiană a ființei umane), la noi însă acest tip de existență a devenit pentru majoritatea lumii... o normalitate.

O normă devine și sărăcia spiritului. Înotând în marele ocean al kitsch-ului și al subculturilor de import (altoite cu forme autohtone dintre cele mai decăzute), mol-

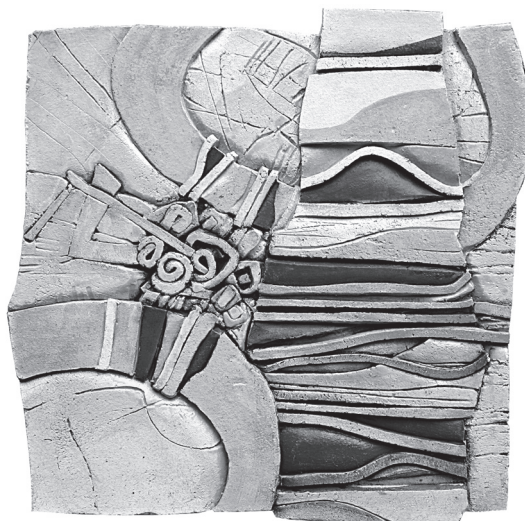
Amprente 2, Artur Caterincă

doveanul trece printr-un proces continuu de abrutizare, de pierdere a bogăției spiritului cu care l-a înzestrat Dumnezeu, de pierdere a inocenței, a capacității de a-și trăi viața *din plin*. Omul își pierde simplitatea spirituală, dar devine simplist în toate celelalte privințe; își pierde treptat capacitatea de raționare, dar devine (forțat de împrejurări) șmecher și „pragmatic”; își pierde facultatea de a reacționa prompt la provocările zilei, devine indiferent, pesimist. El trăiește doar cu himera unei epoci (de aur!) care n-a existat vreodată.

Avem un talent deosebit în a ne insufla că lucrurile sunt la fel cum au fost, adică nu sunt mai rele. Dar dacă circa un milion de semeni de-ai noștri rătăcesc prin străinătăți, n-are cum să fie la fel cum a fost; dacă prețurile cresc continuu, iar puterea de cumpărare e aceeași, nu are cum să fie la fel cum a fost. Nu fac apologia pesimismului, nu îndemn să ne plângem de milă, însă facultatea primordială a oricărui corp viu este capacitatea lui de a reacționa adecvat la factorii din afară. Stimulenți de tot genul **trebuie să producă în corpul viu al poporului nostru... reacții!** Durerea nu este plăcută, însă (dacă există) este un indiciu că ființa/noi este vie/suntem vii. Și ceea ce mă alarmează cel mai mult (și întrevăd asta ca pe un coșmar) este societatea noastră plină de oameni lipsiți de această facultate esențială: cea a *reacției*. Lipsiți de vivacitate, lipsiți de spirit, de har și... într-o permanentă rătăcire în jurul unei

axe imaginare, înfipite undeva între Prut și Nistru.

E de la sine înțeles că o bună

Amprente 1, Artur Caterincă

guvernare nu poate exista în lipsa unor cetățeni care să-și direcționeze facultatea reacției pe făgașul constituirii unei sfere publice. Iar sfera publică (AGORA), după Jurgen Habermas, ar fi locul convențional de întâlnire în spațiul social, unde se pun în discuție chestiuni/se identifică soluții importante pentru întreaga societate. În condițiile în care doar câteva procente din corpul cetățenesc au o idee clară despre evenimentele de maximă importanță pentru societate, nu putem vorbi despre o bună guvernare în Republica Moldova.

Simt nevoia să explic **problema minoratului**, pe care am evidențiat-o în titlu, felul cum se manifestă aceasta. **Aceasta înseamnă, în primul rând, că foarte mulți dintre locuitorii Republicii Moldova**

sunt asemenea unor copii care nu se știe cum au ajuns adulți. Adulți fizicește, dar nu și din alte puncte de vedere. Ei sunt capricioși și pretențioși, dar nu prea pun osul la bătaie ca să obțină ceea ce vor. Vor să trăiască bine, dar fiecare în parte. Pentru că pe fondul deznădejdiei celorlalți ei apar ca învingători. E chiar mai mult decât „capra vecinului”, e un apel în subconștient la unul dintre arhetipurile definitorii ale colectivităților umane, la mitul fondator al mai multor popoare: cearta dintre frați și victoria, în *illo tempore*, a unuia dintre ei.

Moldovenii copilăroși așteaptă de la autorități ca să le rezolve totul. Ei mai doresc încă să se simtă simple rotițe într-un ma-a-are sistem, într-o ma-a-are mașinărie, care se îndreaptă victorios spre punctul stabilit de către cei care-i determină direcția și viteza: luminații cârmaci ai zilelor de ieri, de azi și de mâine. Ei doresc în continuare să se simtă limitați în propriile libertăți, dar să li se ofere în schimb pâinea fizică, mai puțin cea spirituală, pe care n-o recunosc și n-o prețuiesc*. Moldovenii noștri mai vor și azi, la două decenii după moartea imperiului, cu tot cu economia și societatea lui planificată, să facă parte dintr-un Mare Plan.

Minoratul moldovenilor se concretizează, de asemenea, într-o mare prăbușire identitară, ale cărei dimensiuni sunt greu de evaluat. Ne este greu să recunoaștem/ne doare, dar nu putem nega, pentru că este adevărat: **ne-am simțit bine în Uniunea Sovietică, iar de Româ-**

nia nu ne-a păsă.

Astăzi nu putem spune că la nivel de guvernare ne aflăm în situația penibilă de acum 2-3 ani. Alianța pentru Integrare Europeană guvernează din 2009 încoace și totuși, cât de puțin se observă trecerea unui deceniu (!) de la cealaltă perioadă de guvernare prin coaliție democratică! Politicienii, afectați și ei de același sindrom al minoratului moldovenesc, adesea incapabili să se dezmeticească din dulcea beție a puterii politice și să realizeze că soarta statului este la degetul lor mic în virtutea mandatului obținut de la cetățeni, oferă prea puține dovezi că pot să învețe din greșelile deceniului trecut. Instabilitatea politică din Republica Moldova, cauzată de incapacitatea AIE de a alege un președinte (situație la care comuniștii, acum în opoziție, contribuie din plin), îndepărtează perspectiva aderării republicii la UE. Pe acest fond, scade în mod dramatic încrederea cetățenilor în Statul Republica Moldova – **consecință logică a**

amatorismului tuturor celor care au ocupat cele mai importante funcții de conducere la Chișinău.

„Istoria lumii cugetă – deși încet, totuși sigur și just”, scria marele Eminescu. Și istoria națiunii române, parte a istoriei lumii, cugetă. Perioada de instabilitate pe care o traversăm ar putea fi cazanul

în care se fierbe un viitor mai bun. Avantajul cel mare al zilei de astăzi, în opinia mea, este că guvernanților, dar și altor cetățeni antrenați în spațiul public (așa puțini câți sunt), le este mult mai greu să se ascundă după deget. Se joacă cu cărțile pe față. **Este deja greu, dacă nu imposibil, să mai pretinzi că reprezinți altceva decât ceea ce reprezinți în realitate.** Acest fapt acutizează lupta politică, pe de o parte, și, pe de alta, ascute simțul civic și politic al unora dintre cetățeni. Astfel, tabăra cetățenilor activi, a cetățenilor conștienți, crește. Foarte încet, dar constant. Ar putea ieși ceva bun din toate,

Amprente 3, Artur Caterincă

cu condiția ca reprezentanții taberei democratice și naționale (nu există o alta) să **recunoască faptul că PCRM reprezintă interesele Rusiei**, că șansa acestei părți de popor român este România și UE și să-și conducă pașii în raport cu acest deziderat.

Ieșirea din vârsta minoratului

înseamnă restaurarea unității naționale românești și a statutului românilor moldoveni, de națiune majoritară în Republica Moldova nu doar în sens numeric, ci și în sens valoric. Ieșirea poporului lui Israel din robia Egiptului și drumul în Patria lor, promisă de Dumnezeu, a durat 40 de ani. Ieșirea noastră din vârsta minoratului durează deja 22 de ani. Ne mai putem permite să târăgănăm? Ne mai putem permite să fim infanți cu șansele care ne sunt oferite/oportunitățile care, periodic, ni se deschid și care (de atâtea ori!) au fost plătite cu viețile fraților noștri?!...

Ne rămâne întotdeauna deschisă calea rugăciunii fierbinți pentru mântuirea poporului nostru și aducerea lui pe drumul cel bun. Însă dacă nu ne ajutăm singuri, nu ne va ajuta nici Cel de Sus, pentru că Lui nu-i plac fricoșii și cei slabi de înger.

* Nu pot uita, nu cred că voi uita vreodată momentele de mare cumpănă ale inundațiilor din anul trecut. Prutul ieșit din matcă, militarii Armatei Naționale construind diguri, iar unii dintre locuitorii satelor afectate stând prin crâșme și criticând autoritățile. Apoi, după ce, grație ajutorului acordat de România, li s-au construit case noi, plângându-se că acestea nu sunt întru totul la fel cu cele pe care le avuseseră. Le lipseau *saraiurile*.